

Neuvolatoiminnan, koulu- ja
opiskeluterveydenhuollon sekä lasten
ja nuorten ehkäisevän suun
terveydenhuollon toimintaohjelma
2019–2022

**KORSHOLM
MUSTASAARI**

Mustasaaren ja Vöyrin perusterveydenhuollon
yhteistoiminta-alue

1/2019

Sisällys

Johdanto.....	3
Lastenneuvola	6
Lastenneuvolan tavoitteet:	6
Mustasaaren ja Vöyrin äitiys- ja lastenneuvoloiden henkilöstöresurssit	7
Eri-ikäisten terveystarkastukset lastenneuvolassa	7
5–10 päivää: Kotikäynti (äitiysneuvola, terveydenhoitaja)	8
2–5 viikkoa tarpeen mukaan (ensimmäinen käynti lastenneuvolassa, terveydenhoitaja)	8
4–6 viikkoa (terveydenhoitaja + lääkäri)	9
2 kuukautta (terveydenhoitaja).....	9
3 kuukautta (terveydenhoitaja).....	10
4 kuukautta: Laaja terveystarkastus (terveydenhoitaja + lääkäri)	10
5 kuukautta (terveydenhoitaja).....	12
6 kuukautta (terveydenhoitaja).....	12
8 kuukautta (terveydenhoitaja + lääkäri).....	13
10 kuukautta tarvittaessa (terveydenhoitaja)	13
1 vuotta (terveydenhoitaja)	14
1,5 vuotta: Laaja terveystarkastus (terveydenhoitaja + lääkäri).....	14
2 vuotta (terveydenhoitaja).....	15
3 vuotta (terveydenhoitaja)	16
4 vuotta: Laaja terveystarkastus (terveydenhoitaja + lääkäri).....	16
5 vuotta (terveydenhoitaja)	18
Lapsen sairastuessa:.....	18
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	19
Kouluterveydenhuollon tarkastukset	19
Opiskeluterveydenhuolto.....	26
Yhteistyö.....	27
Tapaturmien hoito ja sairaanhoito koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa	28
Arviointi ja kehittämistyö	28
Lasten ja nuorten terveydenhuollon henkilökunta.....	29
Lasten ja nuorten hammashoito	30
Alle kouluikäisten ehkäisevä suun terveydenhuolto	30
Lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto	30
Kunnallinen ja seudullinen yhteistyö	31

Kunnan veloitteet	31
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	31
Yhteistyöryhmät	31
Peruspalvelujen henkilöstön toimintatavat, kun lapsen hyvinvoinnista ja tilanteesta syntyy huoli	33
Oppilashuolto Mustasaarella	37
Utdrag ur Vörå kommuns läroplan, specifikt elevvårdsplanen.	42

Johdanto

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) tuli voimaan 1.5.2011. Määräaikaisten terveystarkastusten järjestämisvelvoite alkoi vuoden 2011 alusta.

Asetuksen tarkoituksena on varmistaa kuntien terveystyön taso, sillä kuntien välillä on isoja eroja lasten ja nuorten ehkäisevien palvelujen resursseissa ja sisällössä. Asetuksella pyritään myös tehostamaan ehkäisevää toimintaa ja siten varmistamaan, että lasten ja nuorten terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia.

Toimintaohjelmassa tulee huomioida yksilö ja tämän ympäristö muun muassa syrjäytymisen ja terveysongelmien ehkäisemiseksi. Tämä tarkoittaa, että lapsen kontaktiverkko ja kasvuympäristö huomioidaan jo varhaisessa vaiheessa ja että fyysisen terveyden lisäksi kiinnitetään huomioita myös psyykkiseen terveyteen, mikä antaa vankan perustan nähdä yksilö kokonaisperspektiivistä. Kun tukipalvelujen tarve huomataan, tarpeen havainnut osapuoli ottaa yhteyttä yhteistyökumppaneihin, asian luonteen mukaan esimerkiksi vanhempiin, fysioterapeuttiin, toimintaterapeuttiin, erityislastentarhanopettajaan, sosiaalityöntekijään, puheterapeuttiin tai perheneuvolaan.

Mustasaaren ja Vöyrin kunnat ovat vuodesta 2009 lähtien tehneet yhteistyötä perusterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella. Yhteistoiminta-alue on laatinut selkeät ja käytännönläheiset työsuunnitelmat neuvolatoiminnalle, koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle sekä suun terveydenhuollolle. Suunnitelmat perustuvat annettuihin ohjeisiin ja normaalisti toimivaan toimintaan.

Neuvolapalvelut tarjotaan lähellä asiakasta ja niitä annetaan kuntien kaikilla terveysasemilla. Tällainen järjestely auttaa hoitovapaalla olevaa vanhempaa saamaan neuvolapalvelut joustavasti. Neuvolan henkilökunta pitää osaamisensa ajan tasalla kokousten ja koulutustilaisuuksien avulla. Toiminnasta vastaavat ylilääkäri ja johtava hoitaja.

Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat tekevät päivittäin yhteistyötä kouluhenkilökunnan kanssa, jotta nuorten tarpeet voidaan kartoittaa ajoissa ja siten tavoittaa riskivähykkeellä olevat.

Molemmissa kunnissa on hammashoidon vastaanottoja, ja johtava hammaslääkäri vastaa yhdessä johtavan hammashoitajan kanssa siitä, että toimintaohjelma suun terveydenhuollon osalta vastaa todellista ja lakisääteistä toimintaa.

Yhteistoiminta-alue vastaa omalta osaltaan toiminnasta, ja toimintaohjelma on laadittu yhteistyössä kunnan sosiaalitoimen ja nuoris- ja sivistystoimen kanssa. Kunta on nuorisolain mukaisesti muodostanut nuorten ohjaus- ja palveluverkoston. Verkoston on tarkoitus toimia yhteisenä, kunnan lasten ja nuorten parasta kokonaisvaltaisesti ajattelevana tahona. Tämä tarkoittaa, että verkostoon osallistuu toimijoita kaikista lapsia ja nuoria koskevista toiminnoista eli terveystoimesta, sosiaalitoimesta, päivähoidosta ja sivistystoimesta.

Kunnilla on velvollisuus järjestää kasvatusta tukevaa ehkäisevää toimintaa ja palveluja. Tätä kuvaillaan lastensuojelusuunnitelmassa, jossa keskitytään lasten ja nuorten hyvinvointiin kunnassa. Suunnitelmassa nostetaan esiin kunnan mahdollisuudet monialaiseen puuttumiseen ja tukeen riskitilanteissa, mutta siinä kuvaillaan myös, miten arki rakennetaan hyvinvointia tukevaksi ja ennen kaikkea sellaiseksi, että ongelmien syntymistä voidaan ehkäistä ennalta.

Vuoden 2019 aikana lastenneuvolatoimintaa kehitetään niin, että vanhemmat voivat varata kunnan verkkosivujen kautta ajan lapsen 1-, 2-, 3- ja 5-vuotiskäyntiin. Tätä palvelua on toivottu kovasti.

Sekä OVM-alueella että Mustasaassa terveydenhoitaja kutsuu ensikertalaisvanhemmat muutaman kerran neuvolaan nk. äiti–lapsi-tapaamisiin. Tämänkaltaiset ryhmätapaamiset antavat terveydenhoitajalle hyvän tilaisuuden informoida äitejä ja käydä läpi esimerkiksi imetystä ja ravintosuosituksia.

Keväällä 2018 aloitti toimintansa myös nepsy-valmentaja, joka työskentelee vähintään yhtenä päivänä viikossa ja tukee perheitä, joiden lapsilla on esimerkiksi ADHD:n ja autismin kaltaisia neuropsykiatrisia sairauksia. Toiminta on lähtenyt käyntiin hyvin, ja palvelumuoto on kysytty ja pidetty. Tavoitteena on vähentää lastensuojelutarvetta, turvata vanhempi–lapsi-suhdetta ja parisuhdetta sekä antaa vanhemmille tukea lasten kasvatukseen. Nepsy-valmentaja on myös Mustasaaren ja OVM-alueen koulujen ja päiväkotien käytettävissä.

Vuoden 2019 aikana käynnistyy myös virtuaalinen perhekeskusverkosto, josta alle kouluikäisten lasten perheet löytävät helposti informaatiota kunnan ja erilaisten järjestöjen tarjoamista palveluista lapsiperheille. Perhekeskuksen verkkosivuja ylläpitää Mustasaaren kunta yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Kunnan puolelta toimintaansa esittelevät terveystoimi, sosiaalitoimi, vapaa-aikatoimi ja päivähoito, ja perheet ohjataan selkeästi ottamaan yhteyttä tarvittavaan tahoon toivotun palvelun saamiseksi. Yhteistyötä tehdään seurakuntien, vapaaehtoisjärjestöjen (esimerkiksi Folkhälsan) ja muiden tahojen kanssa antamaan näkyvyyttä sille toiminnalle, jota näillä toimijoilla on perheille.

Henkilökunnan kiinnostus oman työnsä kehittämiseen ja näiden perusteellisten suunnitelmien toteuttamiseen varmistaa nuorten kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin mahdollisuudet jo kaikkein varhaisemmassa vaiheessa. Terve ja hyvinvoiva kuntalainen antaa kunnalle vankan pohjan kehittämiseen/muutokseen.

Hoivalautakunta käsitteli ja hyväksyi toimintaohjelman ensimmäisen version 20.2.2013. Tätä versiota on nyt päivitetty tuoreimpien valtakunnallisten käsikirjojen mukaisesti, ja päivitetty toimintaohjelma käsiteltiin hoivalautakunnassa 30.1.2019. Toimintaohjelma on voimassa 2019–2022.

Lastenneuvola

Lastenneuvolan tavoitteet:

- turvata jokaisen lapsen paras mahdollinen terveys
- tukea perhettä vanhemmuudessa, jotta lapsella olisi mahdollisimman hyvät edellytykset kasvuun ja terveeseen kehitykseen.

Neuvolan terveystarkastukset tehdään valtioneuvoston asetuksen (338/2011) mukaisesti. Neuvola- ja kotikäyntien määrä vaihtelee lapsen ja perheen yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Ennen kouluikää lapselle tehdään yhteensä vähintään 15 terveystarkastusta. Laajoja terveystarkastuksia on kolme: 4 kuukauden, 18 kuukauden ja 4 vuoden iässä. Lapsen ensimmäisinä elinkuukausina neuvolakäyntejä on tiheämmin, minkä jälkeen käynnit harvenevat. Lapsen ensimmäisen elinvuoden aikana perhe käy lastenneuvolassa vähintään yhdeksän kertaa. Näistä kolmella käynnillä on lääkärintarkastus silloin kun lapsi on 4–6 viikkoa, 4 kuukautta ja 8 kuukautta. Ensimmäisen elinvuoden jälkeen lapsi käy terveydenhoitajan tarkastuksessa yleensä kerran vuodessa, yhteensä kuusi kertaa. Nelivuotistarkastukseen kuuluu lääkärintarkastus. Tarvittaessa käyntejä on tiheämmin.

Terveydenhoitajalla on keskeinen asema yhteydenpidossa muihin lapsen kehityksen kannalta tärkeisiin henkilöihin, kuten lääkäriin, fysioterapeuttiin, puheterapeuttiin, psykologiin ja sosiaalityöntekijään. Tarvittaessa lapsi saa lähetteen erikoissairaanhoidon.

Jotta pääsemme tavoitteisiimme lapsen ja perheen tukemisesta, on myös tärkeää, että hoitohenkilökunnan mahdollisuudet työn tekemiseen mielekkäällä tavalla turvataan. Tämä tarkoittaa, että työtavat saavat vaihdella sen mukaan, miten työntekijä tuntee saavuttavansa parhaiten perustavoitteet (esim. valmiiksi täytettyjen kyselylomakkeiden käyttäminen tai perheen haastattelu henkilökohtaisesti). Kokonaiskuvan saaminen perheestä ja lapsesta on tärkeämpää kuin yksityiskohtien kirjaaminen.

Mustasaaren ja Vöyrin äitiys- ja lastenneuvoloiden henkilöstöresurssit

Lapset ja nuoret, väestömäärä ja hoitohenkilökunta alueittain										
Lastenneuvola	Sepänkylän koulukeskus	Pohjois-Mustasaari	Koivulahti	Sulva	Helsingby	Raippaluoto	Oravainen	Vöyri	Maksamaa	Yht.
0–5-vuotiaat	482	402	291	200	294	151	164	219	71	2274
Terveydenhoitajat	3	1,72	1,78	1,45	1	0,5	0,6	0,8	0,4	11,25
Lääkärit	0,19	0,19	0,10	0,06	0,10	0,06	0,1	0,1	0,04	0,94

Eri-ikäisten terveystarkastukset lastenneuvolassa

	1 viikko Kotikäynti	2–4 vk	4–6 vk		2 kk	3 kk	4 kk (laaja terveystarkastus)	5 kk	6 kk
Terveydenhoitaja	X	X	X		X	X	X	X	X
Lääkäri			X				X		

	8 kk	10 kk	12 kk	18 kk (laaja terveystarkastus)	2 v	3 v	4 v (laaja terveystarkastus)	5 v	6 v
Terveydenhoitaja	X	(X)	X	X	X	X	X	X	X
Lääkäri	X			X			X		

5–10 päivää: Kotikäynti (äitiysneuvola, terveydenhoitaja)

- Synnytyksen läpikäynti, vanhempien synnytyskokemukset ja mahdollinen huoli
 - Tietoa vauvan perushoidosta, kylvettämisestä ja ulkoilusta
 - Ruoka ja uni
 - Imetys, tuki ja rohkaisu
 - D-vitamiinilisä 2 viikon ikäisestä
 - Vanhempien hyvinvointi ja mahdolliset huolenaiheet
 - Vauvan yleisvointi, iho, napa, suu, silmät, aukile, heijasteet, motoriikka ja väri
 - Paino
 - Varhainen vuorovaikutus
 - Muuta ajankohtaista
- Raportointi lastenneuvolalle, esitiedot ja sukuanamneesi

2–5 viikkoa tarpeen mukaan (ensimmäinen käynti lastenneuvolassa, terveydenhoitaja)

- Kasvu ja painonnousu Huom. syntymäpaino!
- Mitä kuuluu, miten on mennyt? Kotikäynnin jälkeen tapahtunutta
- Äidinmaito/-vastike, D-vitamiinilisä
- Imetysohjaus
- Uni ja lepo
- Yleistila, olemus ja liikeradat sekä symmetria
- Imetys, tuki ja rohkaisu
- Vanhempien huoli
- Iho, keltaisuus, silmät, ihonhoito
- Heijasteet: tartunta- ja moro-
- Käsittely ja otteet
- Lapsen ja vanhemman välisen varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen
- Vanhemmuus ja perhe-elämä
- Katsekontakti
- Kuulo
- Tapaturmien ehkäisy
- Rokoteinformaatio + lupalomake Tarvittaessa hepatiitti B -rokote
- Seuranta tarvittaessa
- Muuta ajankohtaista

4–6 viikkoa (terveydenhoitaja + lääkäri)

- Kasvu
- Aiempien huolien seuranta
- AT-piirteet, symmetria ja liikeradat
- Iho ja keltaisuus
- EPDS-mielialalomake, parisuhdeväkivallan seulontalomake
- Ruoka ja uni sekä ulkoilu
 - Imetys
 - D-vitamiinilisä
- Muuta ajankohtaista

- Rokotukset, tarvittaessa hepatiitti B -rokote.

Lääkäri tutkii: Olemus, vuorovaikutus ja kontakti

- Verenkierroelimistö ja keuhkot
- Iho
- Sydänvika
- Vaikeat CP-vammat
 - Rakenteet, näkö ja kuulo sekä mahdollinen punaheijaste
 - Lonkkanivelen sijoiltaanmeno
 - Aistit
 - Neurologinen kehitys
- Ruoka ja uni
 - Imetys
- Vuorovaikutus, äidin masennus
- Muuta ajankohtaista

2 kuukautta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Motoriikka ja heijasteet
- Katsekontakti, reagoiminen ääniin
- Iho ja keltaisuus
- Ruoka ja uni sekä ulkoilu
 - Imetys
 - D-vitamiinisuositukset 2018

- Hymy ja ääntely
- Vuorovaikutus, kontakti
- Perheen hyvinvointi
- Rokoteinformaatio + lupalomake
- Muuta ajankohtaista
- Rokotukset: Rota, ensimmäinen annos 6–12 vk, ja DTaP-IPV-Hib-rokotteen ylimääräistä annosta suositellaan vuoden 2018 loppuun sairaanhoitopiirin alueella esiintyneen hinkuyskän vuoksi. THL:n suositus.

3 kuukautta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Iho ja keltaisuus
- Motoriikka ja heijasteet
- Traktiotesti ja vatsa-asento
- Silmien symmetria ja pään kannattelu
- Jokeltelee ja ääntelee
- Ruoka ja uni sekä ulkoilu, tarvittaessa tietoa maisteluannosten aloittamisesta.
 - Imetys
 - D-vitamiinilisä
- Kontakti ja vuorovaikutus
- Perheen hyvinvointi
- Muuta ajankohtaista
- Rokotukset: Rota toinen annos, DTaP-IPV-Hib ensimmäinen tai toinen annos ja PCV ensimmäinen annos.
- Molemmille vanhemmille annetaan suullinen kutsu 4-vuotistarkastukseen (laaja terveystarkastus) + kyselylomake ”Vauvaperheen arjen voimavarat” + AUDIT.

4 kuukautta: Laaja terveystarkastus (terveydenhoitaja + lääkäri)

Terveydenhoitaja ja lääkäri voivat tehdä omat tutkimuksensa joko saman tai eri käynnin aikana.

Terveydenhoitaja tutkii:

- Kasvu
- Ruoka ja uni
- Ulkoilu
- Imetys
- D-vitamiinilisä

- Tapaturmien ehkäisy
- Perheen terveys, hyvinvointi ja parisuhde Vauvaperheen arjen voimavarat - lomakkeen läpikäynti
- AUDIT-lomake + tupakointi
- Vuorovaikutus
- Muuta ajankohtaista

Lääkäri tutkii:

- Vuorovaikutus ja olemus
 - Yleisvointi
 - Iho, keltaisuus
 - Vuorovaikutus lapsen ja vanhempien välillä
 - Kontakti
 - Oraalimotoriikka ja vokaaliääntely
- Mahdolliset oireet
- Verenkiertojärjestelmä
 - Sydänäänet ja syke
 - Reisivaltimosykkeet
- Rakenteet
- Iho
- Aistit
 - Näkö
 - Kuulo
- Neurologis-kognitiivinen kehitys
 - Liikehdintä
 - Lihastonus
 - Heijasteet
 - Jäntevyys
- Infantiilispasmit
- Traktiotesti
- Vatsamakuulla tukeutuminen kyynärvarsiin
- Kääntymiset, pyörähdykset.
- Pään kannattelu
- Muuta ajankohtaista

”Huoli puheeksi”

Terveydenhoitajan, lääkärin ja vanhempien arvio lapsesta ja perheen terveydestä ja hyvinvoinnista kirjataan lapsen terveystietokantaan. Vanhemman suullisella luvalla dokumentoidaan vanhemman terveystavat, tehdyt mittaukset, terveysneuvonta ja mahdolliset toimenpiteet vanhemman terveystietokantaan. Jos lapsi tarvitsee jatkotutkimuksia tai tukea, laaditaan terveystietokantaan osaksi lapsen terveystietokantaa. Suunnitelmassa kartoitetaan ylimääräisen tuen tarve, millä tavalla lapsi saa tuen ja miten seuranta toteutetaan.

- Sisäruokien
- Väkivallan / laiminlyönnin merkit
- Tukiverkosto
- Tapaturmien ehkäisy

5 kuukautta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Motoriikka, heijasteet
- Kääntyminen
- Tarttuminen ja suuhun vieminen
- Symmetrisyys
- Jalkojen asento
- Ruoka ja uni, ulkoilu
 - Imetys
 - D-vitamiinilisä
 - Mahdolliset maisteluannokset
- Kontakti, viestintä ja vuorovaikutus
- Oraalimotoriikka, vokaaliääntely ja jokellus
- Perheen hyvinvointi
- Muuta ajankohtaista
- Rokotukset: Rota kolmas annos, DTaP-IPV-Hib toinen tai kolmas annos ja PCV toinen annos.

6 kuukautta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Motoriikka ja heijasteet
- Ruoka ja uni
 - Imetys

- D-vitamiinilisä
 - Aloitetaan maisteluannokset ja annetaan ravintotietoa, sormiruokailu ja nokkamuki
- Kontakti, viestintä ja vuorovaikutus
 - Perheen hyvinvointi
 - Tietoa kodin lapsiturvallisuudesta
 - Parisuhdeväkivalta (otetaan esille vain kahdenkeskisissä keskusteluissa)
 - Tietoa influenssarokotteesta
 - Muuta ajankohtaista

8 kuukautta (terveydenhoitaja + lääkäri)

Terveydenhoitaja tutkii:

- Kasvu
- Näkö ja kuulo
- Ruoka, uni ja D-vitamiinilisä
- Muuta ajankohtaista

Lääkäri tutkii:

- Olemus ja vuorovaikutus
- Verenkiertojärjestelmä
- Rakenteet
- Iho
- Aistit
- Neurologis-kognitiivinen kehitys
- Motorinen kehitys
- Suojaheijasteet
- Psykososiaalinen hyvinvointi
- Muuta ajankohtaista

10 kuukautta tarvittaessa (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Hieno- ja karkeamotoriikka sekä pinsettiote
- Ruoka ja uni
- Kielenkehitys

- Tunnistaa nimensä?
- Muuta ajankohtaista
- Mahdollinen päivahoito

1 vuotta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Hieno- ja karkeamotorinen kehitys
- Kädet: lelut, heittää ym.
- Ruoka, uni ja D-vitamiinilisä
- Näkö ja kuulo
- Kielenkehitys: sanojen ja kielen ymmärtäminen?
- Perheen hyvinvointi
- Suun terveystarkastus
- Tapaturmariskit
- Muuta ajankohtaista
- Mahdollinen päivahoito
- Rokotukset: DTaP-IPV+hib kolmas tai neljäs annos, PCV kolmas annos ja MPR ensimmäinen annos.
- Tarvittaessa hepatiitti B -rokote.
- 1 vuoden 1 kuukauden iässä: tarvittaessa tarkistetaan HBsAg ja HBsAb.

1,5 vuotta: Laaja terveystarkastus (terveydenhoitaja + lääkäri)

Perheelle lähetetään kyselylomake ja terveystarkastukseen kutsutaan molemmat vanhemmat. Terveystarkastus ja lääkäri voivat tehdä omat tutkimuksensa joko saman tai eri käynnin aikana.

Terveystarkastaja tutkii:

- Kasvu
- Hieno- ja karkeamotoriikka
- Ruoka, uni ja D-vitamiinilisä
- Näkö ja kuulo
- Kontakti
- Kielenkehitys
- Perheen terveys, hyvinvointi ja terveystavat
- Kasvatus, rajat ja lapsen oma tahto

- Pottatreenaus
- Kodin ja ympäristön turvallisuus
- Mahdollinen päivähoito
- Kyselylomakkeen ja AUDIT-testin läpikäynti
- Vesirokkorokotus, ensimmäinen annos (tarjotaan 1,5 vuotiaasta 11 vuoden ikään asti)
- Muuta ajankohtaista

Lääkäri tutkii:

- Mahdolliset oireet
- Olemus ja vuorovaikutus
- Verenkiertojärjestelmä
- Rakenteet
- Aistit
- Iho
- Neurologis-kognitiivinen kehitys
- Psykososiaalinen terveys
- Muuta ajankohtaista

”Huoli puheeksi”

Terveydenhoitajan, lääkärin ja vanhempien arvio lapsesta ja perheen terveydestä ja hyvinvoinnista kirjataan lapsen terveystietokantaan. Vanhemman suullisella luvalla dokumentoidaan vanhemman terveystavat, tehdyt mittaukset, terveysneuvonta ja mahdolliset toimenpiteet vanhemman terveystietokantaan. Jos lapsi tarvitsee jatkotutkimuksia tai tukea, laaditaan terveyssuunnitelma osaksi lapsen terveystietokantaan. Suunnitelmassa kartoitetaan ylimääräisen tuen tarve, millä tavalla lapsi saa tuen ja miten seuranta toteutetaan.

2 vuotta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Hieno- ja karkeamotoriikka
- Ruoka, uni ja D-vitamiinilisä
- Lähinäkö ja kuulo
- Vuorovaikutus perheen ja vieraan kanssa
- Empatia

- Kielenkehitys
- Perheen hyvinvointi
- Pottatreenaus ja tutista vierottaminen
- Uhma
- Tietoa influenssarokotteesta
- Muuta ajankohtaista

3 vuotta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Lene
 - Motoriikka
 - Kielenkehitys
 - Näkö (lähi- ja kaukonäkö) ja kuulo
- Ruoka, uni ja D-vitamiinilisä
- Perheen hyvinvointi
- Pottatreenaus
- Päivähoito
- Uhma
- Empatia
- Sisarukset
- Muuta ajankohtaista

4 vuotta: Laaja terveystarkastus (terveydenhoitaja + lääkäri)

Perheelle lähetetään ajanvarauksen jälkeen kyselylomake lapsen terveystavoista ja kehityksestä. Terveystarkastukseen kutsutaan molemmat vanhemmat. Päivähoitohenkilökunta täyttää myös kyselyn, jos vanhemmat antavat suostumuksensa. Kysely koskee lapsen kielellisiä valmiuksia, motorista kehitystä sekä sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä. Terveysdenhoitajan ja lääkärin tarkastukset tehdään erillisillä käynneillä.

Terveydenhoitaja:

- Kasvu
- Lene
 - Näkö ja kuulo

- Motoriikka
 - Kielenkehitys
- Kontakti
 - Kognitiiviset, sosiaaliset valmiudet (vanhempien, päivähoidon ja terveydenhoitajan kokemukset), ystävät ja leikki
 - Luovuuden tukeminen (tv:n katselun ja tietokoneenkäytön rajoittaminen)
 - Ruoka, uni ja D-vitamiinilisä
 - Perheen terveys ja hyvinvointi sekä tukiverkosto
 - Pottatreenaus tarvittaessa
 - Päivähoito
 - Suun terveys
 - Lähiympäristön turvallisuus
 - AUDIT
 - Sisarukset
 - Ruutuaika
 - Muuta ajankohtaista
 - Rokotukset: DTaP-IPV

Lääkäri:

- Verenkiertojärjestelmä
- Rakenteet
- Iho
- Iho, sydänäänet, vatsa, reisivaltimosykkeet, kivekset
- Neurologinen kehitysarvio
- Motoriikka
- Näkö
- Mahdolliset oireet
- Verenpaine
- Mahdolliset allergiat on diagnosoitu luotettavasti
- Yökastelu.
- Muuta ajankohtaista.

”Huoli puheeksi”

Terveydenhoitajan, lääkärin ja vanhempien arvio lapsesta ja perheen terveydestä ja hyvinvoinnista kirjataan lapsen terveystietokantaan. Vanhemman suullisella luvalla dokumentoidaan vanhemman terveystavat, tehdyt mittaukset, terveysneuvonta ja mahdolliset toimenpiteet vanhemman terveystietokantaan. Jos lapsi tarvitsee

jatkotutkimuksia tai tukea, laaditaan terveystuunnitelma osaksi lapsen terveystietoa. Suunnitelmassa kartoitetaan ylimääräisen tuen tarve, millä tavalla lapsi saa tuen ja miten seuranta toteutetaan.

5 vuotta (terveydenhoitaja)

- Kasvu
- Lene
 - Lumiukko-testi (kielenkehitys)
 - Motoriikka
 - Näkö ja kuulo (audiometri) tarvittaessa
- Ruoka, uni ja D-vitamiinilisä
- Perheen hyvinvointi
- Päivähoito
- Ruutuaika
- Sosiaalinen kehitys (kaverit, kiusaaminen ja tunnekypsyys)
- Informaatiota siitä, että eskarilaiset kuuluvat kouluterveydenhuollon piiriin
- Yökastelu + toimenpiteet
- Hammashoito
- Muuta ajankohtaista

Lapsen sairastuessa:

Lapsen sairastuessa neuvoa voi kysyä terveyskeskuksen sairaanhoidon neuvonnasta. Sairaanhoitaja tekee myös hoidontarpeen arvioinnin ja varaa tarvittaessa ajan lääkärille tai sairaanhoidon vastaanotolle. Myös osan laboratoriovastauksista saa sieltä. Jos vanhemmat tarvitsevat todistuksen lyhytaikaista poissaoloa varten tai sairaan lapsen hoitoa varten, esimerkiksi lapsen vilustuttua, on ensisijaisesti otettava yhteyttä sairaanhoidon neuvontaan. Korvatulehduksen jälkitarkastus tehdään sairaanhoidon vastaanotolla.

Kiireellisissä sairaustapauksissa otetaan yhteyttä Mustasaaren terveyskeskuksen päivystykseen, puh. 06 327 7258 maanantai–perjantai klo 8–15, tai Oravaisten, Vöyrin ja Maksamaan terveyskeskuksen päivystykseen, puh. 06 385 2225 klo 8–16. Muina aikoina perheiden tulee kääntyä Vaasan keskussairaalan yhteispäivystyksen puoleen, puh. 06 213 1001.

Jos lapsi on ollut vakavassa tapaturmassa, on tiedoton, hänellä epäillä sydänkohtausta tai vastaavaa, perhe voi mennä suoraan sairaalaan.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä terveeksi aikuiseksi yhteistyössä oppilaan, huoltajien, koulun henkilökunnan ja oppilashuollon muiden toimijoiden kanssa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto pyrkii myös omalta osaltaan kehittämään koulusta terveellisen ja turvallisen työympäristön kaikille.

Tavoitteena on myös yhdessä opettajien ja oppilashuollon henkilökunnan kanssa tunnistaa terveyteen, oppimiseen, tunne-elämään ja käytökseen sekä perheen hyvinvointiin liittyviä ongelmia, jotta erityisen tuen tarpeet havaitaan ja tukitoimet voidaan aloittaa mahdollisimman varhain.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on lakisääteistä ja maksutonta perusterveydenhuollon ehkäisevää palvelua, jota on saatavilla pääsääntöisesti koulupäivien aikana koululta.

Kouluterveydenhuollon vuosittaiset terveystarkastukset mahdollistavat jokaisen oppilaan ja hänen perheensä tavoittamisen. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa suhteessa ikään ja kehitysvaiheeseen

ja pyritään löytämään mahdolliset sairaudet sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on myös yhdessä opettajien ja oppilashuollon henkilökunnan kanssa tunnistaa terveyteen ja oppimiseen sekä perheen hyvinvointiin liittyviä ongelmia, jotta erityisen tuen tarpeet havaitaan ja tukitoimet voidaan aloittaa mahdollisimman varhain.

Tarvittaessa järjestetään ylimääräisiä tai seurantakäyntejä oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Oppilas voi käydä terveydenhoitajan vastaanotolla ilman ajanvarausta keskustelemassa oireistaan ja muista mieltään vaivaavista asioista.

Kouluterveydenhuolto on osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa. Se tekee tiivistä yhteistyötä opettajien, koulukuraattorien ja koulupsykologien kanssa edistääkseen yksittäisen oppilaan hyvinvointia ja koko koulun yhteisöllisyyttä.

Kouluterveydenhuolto tarkastaa kouluyhteisön ja ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden yhteistyössä muiden tahojen kanssa joka kolmas vuosi.

Kouluterveydenhuollon tarkastukset

Asetuksen mukaan kouluikäiselle lapselle on järjestettävä terveystarkastus jokaisella

perusopetuksen vuosiluokalla (katso taulukko). Esioppilaat ovat syksystä 2018 lähtien kuuluneet kouluterveydenhuollon piiriin Mustasaarella ja Vöyrillä.

Laaja terveystarkastus tehdään ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla. Väli vuosina terveystarkastukset tekee terveydenhoitaja (THL).

Laajassa terveystarkastuksessa arvioidaan lapsen terveydentilan lisäksi myös koko perheen hyvinvointia. Arvioinnin tekevät terveydenhoitaja ja lääkäri ja tarvittaessa myös muut ammattihenkilöt, jotka osallistuvat perheen kanssa tehtävään työhön. Perheen hyvinvointia selvitetään siltä osin kuin se on tarpeen lapsen tuen ja hoidon tarpeen arvioimiseksi. Lapsen molempia vanhempia pyydetään aina osallistumaan laajaan terveystarkastukseen. (STM:n soveltamisohjeet 2010)

Ennen laajoja terveystarkastuksia oppilaita ja vanhempia pyydetään täyttämään esitietolomakkeet ja opettaja täyttää Oppilaan selviytyminen ja hyvinvointi koulussa -lomakkeen. Lomakkeissa käydään läpi kaikki aihealueet, jotka sisältyvät laajaan terveystarkastukseen. Lomaketta käytetään keskustelupohjana, ja ne auttavat tekemään tarkentavia kysymyksiä. Lomakkeet helpottavat vaikeiden asioiden esille ottamista mutta myös resurssien ja voimavarojen tunnistamista.

	6- vuotiaat	VI. 1	VI. 2	VI. 3	VI. 4	VI. 5	VI. 6	VI. 7	VI. 8	VI. 9
Terveydenhoitajan tarkastus	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Lääkärin tarkastus		X				X			X	

6-vuotiaat – esiopetus (terveydenhoitaja)

- Pituus
- Paino
- Lene
- MPR toinen annos + vesirokkorokotus

Keskustelua:

- Perheen hyvinvointi
- Esiopetus/päivähoito
- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Ruutuaika

1. luokka (terveydenhoitaja + lääkäri)

Terveydenhoitaja:

- Pituus
- Paino
- Näkö
- Kuulo
- RR

Keskustelua:

- Perheen hyvinvointi
- Fyysinen terveys
- Koulunkäynti (kiusaaminen, viihtyminen)
- Vapaa-ajan harrastukset
- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Ruutuaika

Lääkäri:

- Sydän
- Keuhkot
- Vatsa
- Sukuelimet
- Iho
- Ryhti/selkä
- Jalat
- Murrosiän kehitys
- Nielu, korvat, silmät

2. luokka (terveydenhoitaja)

- Pituus
- Paino
- Ryhti
- Murrosiän kehitys

Keskustelua:

- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Liikunta
- Ruutuaika
- Koulunkäynti

3. luokka (terveydenhoitaja)

- Pituus
- Paino
- Ryhti
- Murrosiän kehitys

Keskustelua:

- Perheen hyvinvointi
- Fyysinen terveys
- Koulunkäynti (kiusaaminen, viihtyminen)
- Vapaa-ajan harrastukset
- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Ruutuaika
- Hygienia

4. luokka (terveydenhoitaja)

- Pituus
- Paino
- Ryhti
- Murrosiän kehitys

- Päihteet
- Liikunta
- Ruutuaika
- Koulunkäynti

5. luokka (terveydenhoitaja + lääkäri)

Terveydenhoitaja:

- Pituus
- Paino
- RR

Lääkäri:

- Sydän
- Keuhkot
- Vatsa
- Sukuelimet
- Iho
- Ryhti/selkä
- Jalat
- Murrosiän kehitys
- Nielu, korvat, silmät

6. luokka (terveydenhoitaja)

- Pituus
- Paino
- Ryhti
- Murrosiän kehitys
- HPV-rokotus

Keskustelua:

- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Liikunta
- Ruutuaika
- Hygienia
- Päihteet
- Koulunkäynti

7. luokka (terveydenhoitaja)

- Pituus
- Paino
- Ryhti
- Murrosiän kehitys
- HPV-rokotus

Keskustelua:

- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Liikunta
- Ruutuaika
- Hygienia
- Päihteet

8. luokka (terveydenhoitaja + lääkäri)

Terveydenhoitaja:

- Pituus
- Paino
- Näkö
- Värinäkö
- Kuulo
- RR
- dTap-rokotus
- Hb tarvittaessa
- RBDI (sekä tarvittaessa ADSUME)

Keskustelua:

- Perheen hyvinvointi
- Fyysinen terveys
- Koulunkäynti (kiusaaminen, viihtyminen)
- Vapaa-ajan harrastukset
- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Ruutuaika
- Hygienia
- Päihteet
- Tulevaisuuden suunnitelmat

Lääkäri:

- Sydän
- Keuhkot
- Vatsa
- Sukuelimet
- Iho
- Ryhti/selkä
- Jalat
- Murrosiän kehitys
- Nielu, korvat, silmät

9. luokka (terveydenhoitaja)

- Pituus
- Paino
- Ryhti
- Murrosiän kehitys

Keskustelua:

- Ruokatottumukset
- Nukkumaanmeno
- Liikunta
- Ruutuaika
- Hygienia
- Päihteet
- Tulevaisuuden suunnitelmat

Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on edistää opiskelijan terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä. Terveystarkastuspalvelujen lisäksi opiskelijalla on oikeus sairaanhoitopalveluihin. Kansanterveyslain (66/1972) 14. §:n mukaan kunnan on järjestettävä kunnan toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevien terveyden- ja sairaanhoitopalvelut mukaan lukien suun terveydenhuolto riippumatta opiskelijan kotipaikasta. Opiskelija varaa itse ajan ehkäisevään ja kiireelliseen hammashoitoon, hoito on maksutonta alle 18-vuotiaille. Kunnan on myös valvottava oppilaitosten terveydellisiä olosuhteita. Toimintaa sääntelee myös terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja valtioneuvoston asetus 338/2011. Opiskeluterveydenhuollon oppaassa (2006) kuvaillaan toiminnan keskeiset tavoitteet, tehtävät ja sisältö.

Yhteistoiminta-alueella opiskeluterveydenhuoltoa järjestetään Korsholms gymnasiumissa, Vörå samgymnasiumissa ja Norrvalla folkhögskolassa. Ensimmäisenä opiskeluvuonna kaikki opiskelijat kutsutaan terveydenhoitajan tekemään terveystarkastukseen. Lääkärintarkastus tulee kuitenkin aina järjestää ensimmäisenä opiskeluvuonna opiskelijalle, joka on erityisopetuksessa tai jonka terveydentilan ja opiskelukyvyn selvittäminen on syytä tai toisesta tarpeellista. Toisena opiskeluvuonna opiskelijoilla on mahdollisuus käydä lääkärintarkastuksessa. Miespuolisille opiskelijoille lääkärintarkastus tehdään kutsuntavuonna, ts. toisena opiskeluvuonna.

Ensimmäisen/toisen vuoden terveystarkastus

- Pituus	Keskustelua:
- Paino	- Fyysinen ja psyykinen terveys
- Näkö ja kuulo	- Terveys- ja elintavat
- RR	- Päihteet
- Hb	- Seksuaaliterveys
- Selkä	- Perhe-, ystävyysuhteet
- RBDI	- Opiskelu/-motivaatio
- ADSUME	- Stressi
	- Tulevaisuuden suunnitelmat

Keskustelun painopiste valitaan opiskelijan yksilöllisten tarpeiden ja terveystarkastuksen perusteella.

Yhteistyö

Terveydenhoitajalla on keskeinen asema yhteydenpidossa muihin oppilaan kehityksen kannalta tärkeisiin henkilöihin, kuten lääkäriin, fysioterapeuttiin, psykologiin, kuraattoriin, oppilaitoksen henkilökuntaan, sosiaalityöntekijään ja ravintoterapeuttiin. Tarvittaessa oppilas saa lähetteen erikoissairaanhoidon.

7. luokan alussa huoltajalta pyydetään kirjallisesti lupaa siihen, että terveydenhoitaja saa keskustella luokanopettajan kanssa ennen terveystarkastuksia ja voi harkintansa mukaan ilmoittaa lääkärille oppilaan sellaisista terveysongelmista, jotka saattavat vaikuttaa koulutyöhön.

Keskustelusta luokanopettajan kanssa terveydenhoitaja saa yleiskuvan koko luokasta, painopisteenä oppilaiden koulussa viihtyminen, koulumenestys ja kaverisuhteet. Huoltajan kirjallisella suostumuksella terveydenhoitaja saa myös kuvan siitä, miten oppilas toimii koulussa (oppimiskyky, käytöshäiriöt, kiusaaminen) siltä osin kuin se on välttämätöntä hoidon ja tuen vuoksi.

Kun koko luokka käy terveystarkastuksessa, terveydenhoitaja antaa luokanopettajalle jälkeinpäin suullisen yhteenvedon luokasta kokonaisuutena, painopisteenä koulussa viihtyminen, koulumenestys ja kaverisuhteet. Huoltajan luvalla terveydenhoitaja voi antaa myös yksittäistä oppilasta koskevaa välttämätöntä tietoa.

Terveydenhoitaja osallistuu oppilashuoltokokouksiin ja on sitä kautta luontevasti yhteydessä koulun muuhun henkilökuntaan. Terveydenhoitaja voi osallistua myös asiantuntijaryhmiin. Asiantuntijaryhmä voidaan kutsua koolle, kun huoli on suuri. Asiantuntijaryhmään voi kuulua esimerkiksi lääkäri, kuraattori, kouluterveydenhoitaja ja koulupsykologi.

Kouluterveydenhoitaja osallistuu vanhempainkokouksiin ja informoi ajankohtaisista asioista tarpeen ja toiveiden mukaan. Kouluterveydenhoitaja osallistuu myös mahdollisuuksien mukaan teemapäiviin tai opetukseen.

Kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

Kouluterveydenhoitaja osallistuu myös erilaisiin yhteistyöryhmiin, kuten lastensuojeluryhmään, huumeidenvastaiseen yhteistyöryhmään ja moniammatillisiin tiimeihin.

Tapaturmien hoito ja sairaanhoito koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

Sairaustapauksissa neuvoja voi kysyä terveyskeskuksen sairaanhoidon neuvonnasta. Sairaanhoidtaja tekee myös hoidontarpeen arvioinnin ja varaa tarvittaessa ajan lääkärille tai sairaanhoidon vastaanotolle. Myös osa laboratoriovastauksista annetaan sairaanhoidon vastaanoton kautta. Jos vanhemmat tarvitsevat todistuksen lyhytaikaista poissaoloa varten tai sairaan lapsen hoitoa varten, esimerkiksi lapsen vilustuttua, on ensisijaisesti otettava yhteyttä sairaanhoidon neuvontaan. Korvatulehduksen jälkitarkastus tehdään sairaanhoidon vastaanotolla.

Kiireellisissä sairaustapauksissa otetaan yhteyttä Mustasaaren terveyskeskuksen / Oravaisten, Vöyrin ja Maksamaan terveyskeskuksen päivystykseen. Muina aikoina perheen tulee kääntyä Vaasan keskussairaalan yhteispäivystyksen puoleen.

Sairaan lapsen hoidon järjestämisestä vastaa ensisijaisesti huoltaja. Jos oppilas sairastuu tai joutuu tapaturmaan koulumatkalla tai koulupäivän aikana, oppilaan hoito on koulun aikuisten vastuulla huoltajan tuloon asti. Jos oppilas sairastuu kesken koulupäivän, opettaja tai terveydenhoitaja (jos on koululla) arvioi oppilaan tilanteen ja ottaa yhteyttä vanhempiin.

Laajassa kunnassa välimatkat ovat pitkiä ja perheen voi olla vaikea järjestää aikaa pieniin hoitotoimenpiteisiin terveyskeskuksessa. Silloin kouluterveydenhoitaja voi tarvittaessa esimerkiksi poistaa tikkejä, paikata haavoja, rokottaa ja antaa yleisiä neuvoja.

Arviointi ja kehittämistyö

Kunnan perusopetuksen koulujen 4.–9. luokat sekä lukio osallistuvat valtakunnalliseen Kouluterveyskyselyyn. Tuloksista tiedotetaan kouluille ja päättäjille ja niitä hyödynnetään toimenpiteiden suunnittelussa.

Kouluvuoden päättyessä toiminnasta laaditaan yhteenveto koulu- ja opiskeluterveydenhuollon näkökulmasta. Saadun tiedon perusteella suunnitellaan tulevien vuosien toimintaa.

Kouluterveydenhoitajilla on mahdollisuus täydennyskoulutukseen vuosittain.

Lasten ja nuorten terveydenhuollon henkilökunta

Oppilaitos (Mustasaari)	Oppilaita koulussa	Oppilaita esi-opetuksessa	Oppilaita (sis. esi-opetuksen)	Terveydenhoitaja päiviä/viikko	TH, virka %	Kouluja/terveydenhoitaja
Kvevlax skola *	289	55	344	4	62	-
Norra Korsholms s.	270	45	315	3	60	3
Replot skola	80	11	91	1	20	3
Vallgrund skola	58	12	70	1	20	3
Solf skola	193	26	219	3	60	3
Tölby skola	55	8	63	1	20	3
Helsingby skola	59	12	71	1	20	3
Smedsby-Böle s.	250	34	284	3	60	2
Tuovilan koulu	104	25	129	1	20	2
Keskuskoulu vl. 1–6	309	46	355	5	70	2
Keskuskoulu vl. 7–9	161	-	-	5	30	2
Korsholms högst.	581	-	-	5	120	-
Korsholms gymn.	199	-	-	5	80	2

*Hankmon, Kunin, Petsmon, Veikkaalan ja Koivulahden koulut yhdistetään 1.8.2019 Koivulahden oppimiskeskukseksi.

Oppilaitos (OVM-alue)	Oppilaita koulussa	Oppilaita esi-opetuksessa	Oppilaita (sis. esi-opetuksen)	Terveydenhoitaja päiviä/viikko	TH, virka %	Kouluja/terveydenhoitaja
Centrumskolan 1)	108	17	125	1	20	8
Karvsor	52	13	65	1 (joka 2. viikko)	10	8
Kimo	25	4	29	1 (joka 3. viikko)	5	8
Maxmo kby	41	9	50	1 (joka 2. viikko)	10	8
Rejpelt 2)	20			1 (joka 3. viikko)	5	8
Rökiö 2)	47			1 (joka 3. viikko)	5	8
Koskeby 2)	116	28	144			2
Särkimo	35	6	41	1 (joka 2. viikko)	10	8
Oravaisten suomenk. 1)	25	-	-	1	20	8
Pettersbacka	25	-		1/kuukausi	5	2
Vörå gymnasium	145			2	40	2
Tegengrenskolan	193			3	60	2

1) sama esikoulu 2) sama esikoulu

Lasten ja nuorten hammashoito

Alle kouluikäisten ehkäisevä suun terveydenhuolto

9 kk: Vauva kutsutaan hammashoitajan/profylaksihoitajan vastaanotolle. 2 vuotta: Lapsi kutsutaan hammashoitajan/profylaksihoitajan tekemään suun terveystarkastukseen.

3 vuotta: Lapsi kutsutaan suuhygienistin tai hammashoitajan tekemään suun terveystarkastukseen.

4 vuotta: Perhe voi ottaa itse yhteyttä hammashoitoon ja sopia lapsen suun terveystarkastuksesta, jos siihen on tarvetta tai perhe toivoo tarkastusta. 4-vuotiaita ei kutsuta automaattisesti tarkastukseen.

5 vuotta: Lapsi kutsutaan suuhygienistin tekemään suun terveystarkastukseen. Tarkastuksessa tehdään ensimmäinen arviointi erikoishammashoidon, lähinnä oikomishoidon, tarpeesta. Jos lapsella todetaan purentavirhe, hänet laitetaan jonoon oikomishammaslääkärille.

Riskitekijöitä:

1. Yleissairaus, kuten allergia, toistuvat tulehdukset ja jatkuva lääkitys.
2. Mehupullon käyttö, näkyvä plakki.
3. Puutteellinen suuhygienia, suuhygienian ylläpitäminen vaikeaa.
4. Liitukaries/karies.
5. Vanhempien välinpitämätön asenne tai sosiaaliset ongelmat.
6. Suun terveystarkastus epäonnistuu, lapsi kieltäytyy avaamasta suuta.

Jos riskitekijöitä todetaan, lapselle/nuorelle järjestetään hammastarkastuksia tiheämmin. Uusintatarkastukset voidaan järjestää esimerkiksi 3, 6 tai 12 kuukauden välein, riskitekijöiden mukaan.

Lasten ja nuorten ehkäisevä suun terveydenhuolto

Esiopetus Hammaslääkärin tekemä suun terveystarkastus

1. luokka Hammaslääkärin tekemä suun terveystarkastus

2. luokka Tarkastus yksilöllisten tarpeiden mukaan

3. luokka Tarkastus yksilöllisten tarpeiden mukaan

4. luokka Tarkastus yksilöllisten tarpeiden mukaan

Kunnallinen ja seudullinen yhteistyö

Kunnan velvoitteet

Kaikki toimialat ovat velvollisia järjestämään kasvatusta tukevaa ehkäisevää toimintaa ja palveluja. Tavoitteena on, että lapsi ja koko perhe saa apua varhaisessa vaiheessa, esimerkiksi neuvolasta, terveydenhuollosta, varhaiskasvatuksesta, koulusta ja nuorisotyön kautta. Palvelut on järjestettävä siinä laajuudessa, että ne vastaavat tarvetta kunnassa, sekä sinä vuorokauden aikana, jona niitä tarvitaan. Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa asiantuntijaryhmä avustamaan lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä. Kunnalla on myös velvollisuus järjestää koulukuraattori- ja koulupsykologitoimintaa.

Lapsen hoidon ja tuen tarve on otettava huomioon myös aikuisille suunnatuissa palveluissa, ja tarvittaessa on tehtävä yhteistyötä lapsen asioita hoitavien tahojen kanssa. Syntyvien lasten suojelemiseksi terveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa on järjestettävä tarpeellisia palveluja päihteitä käyttäville raskaana oleville naisille.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Mustasaaren lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on valmistunut sosiaalitoimen, koulutoimen, päivähoiton, vapaa-aikatoimen ja terveydenhuollon välisenä yhteistyönä. Tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset on laadittu hyvinvointitiimissä. Työ perustuu lastensuojelulakiin 2008, lakiin oppilas- ja opiskelijahuollosta 2013 sekä lastensuojelun laatusuositukseen 2014. Laatusuosituksessa pääpaino on tukevissa ja korjaavissa palveluissa.

Seuraavaan taulukkoon on koottu sekä kunnallisia että seudullisia yhteistyömuotoja.

Yhteistyöryhmät

Kunnallisia ryhmiä	Kokoonpano	Tehtävä
Kunnan LAPE-ryhmä (hyvinvointitiimi)	Hyvinvointitiimi muodostuu terveys- ja sosiaalitoimen, sivistystoimen, HR-osaston, aikuisopiston ja vapaa-aikatoimen edustajista.	Hyvinvointitiimi toimii kunnan LAPE-toiminnan ohjausryhmänä.

Perhekeskusverkosto		Perhekeskusverkostoon on tarkoitus koota yhteen tällä hetkellä hajallaan olevat perhepalvelut, kuten <ul style="list-style-type: none"> • äitiys- ja lastenneuvolapalvelut, lapsiperheiden muut terveydenhuoltopalvelut • perhetyö, kotipalvelu, perheneuvola • lapsioikeudelliset palvelut • varhaiskasvatus • järjestöjen ja seurakuntien työ.
Huumeidenvastainen yhteistyöryhmä	Yhteistyöryhmään kuuluu koulukuraattoreja, kouluterveydenhoitajia, aikuisten terveydenhoitajia, Korsholms högstadiumin vararehtori, vapaa-aikaosaston nuoriso-ohjaaja, Mustasaaren ruotsinkielisen seurakunnan nuoriso-ohjaaja, Smedsby-Böle skolan rehtori sekä poliisin edustaja.	Keskustelee ajankohtaisista asioista. Suunnittelee seminaareja, kampanjoita ja tiedotusmateriaalia.
Seudullisia ryhmiä	Kokoonpano	Tehtävä
Lastensuojelun asiantuntijaryhmä	Asiantuntijaryhmään kuuluu psykiatri, psykologi, kaksi juristia, lääkäri, kaksi sosiaalityöntekijää sekä päihdehuollon asiantuntija.	Tarjoaa lapsen kasvun, kehityksen ja terveydenhuollon asiantuntemusta sekä asiantuntija-apua juridisissa kysymyksissä. Asiantuntijaryhmällä ei ole päätösvaltaa, vaan ryhmä avustaa Pohjanmaan kuntien sosiaalityöntekijöitä lastensuojeluasioiden valmistelussa.
ANK-tiimi	2 perhetyöntekijää, 5 terveydenhoitajaa, 2 sosiaalityöntekijää, 1 sosiaaliohjaaja, 1 perheterapeutti ja 1 laillistettu psykoterapeutti. Mustasaaresta tiimiin kuuluu perhetyöntekijä ja terveydenhoitaja.	Toimintaa Kruunupyyn–Mustasaaren alueella. Kaikki, jotka ovat tekemisissä pikkulasten kanssa, voivat saada tiimiltä tukea ja apua vahvistamaan vanhemman ja lapsen kiintymyssuhdetta ja vuorovaikutusta jo varhaisessa vaiheessa. Tiimi on kehittänyt havainnointityökaluja, joita voidaan käyttää myös päiväkodeissa ja neuvoloissa. Tiimi voi antaa lausuntoja lastensuojeluasioissa.

Decibel.fi	Decibelin toimintaa ohjaa johtoryhmä , joka koostuu yhteistyökuntien vapaa-aika- ja nuorisosihteereistä. Yhteistyökuntia on yksitoista: Kruunupyy, Pietarsaari, Pedersöre, Uusikaarlepyy, Vöyri, Mustasaari, Maalahti, Korsnäs, Närpiö, Kristiinankaupunki, Kaskinen).	Decibel.fi on kaksikielinen nuorisoportaali, joka on suunnattu ensisijaisesti 13–25-vuotiaille nuorille Pohjanmaalla. Nuorisoportaalissa on muun muassa informaatiota Pohjanmaan ajankohtaisista tapahtumista, infopankki, josta löytyy luotettavaa tietoa eri asioista, sekä kysymyksiä ja vastauksia -palsta. Nuorten kysymyksiin vastaavat oman alansa asiantuntijat.
------------	---	--

Peruspalvelujen henkilöstön toimintatavat, kun lapsen hyvinvoinnista ja tilanteesta syntyy huoli

Varhaiskasvatus on laatinut varhaiskasvatuksen ja terveydenhuollon käyttöön lomakkeen toimintatavoista, kun lapsen hyvinvoinnista ja tilanteesta syntyy huoli. Lomake on tarkoitettu lapsen 4-vuotistarkastusta varten (laaja terveystarkastus). Lomake täytetään lapsen päivähoitopaikassa/henkilökunta. Vanhemmille kerrotaan lomakkeesta ja sen käytöstä terveydenhuollon henkilökunnan apuna havaitsemaan ajoissa ongelma-alueita, joissa voidaan tarvita ylimääräisiä resursseja. Seuraava prosessikuvaus havainnollistaa ehkäisevää lastensuojelutyyötä.

Peruspalvelut 0–1-vuotiaille	Peruspalvelut 2–6-vuotiaille	Peruspalvelut 7–12-vuotiaille	Peruspalvelut 13–15-vuotiaille	Peruspalvelut 16–18-vuotiaille
Neuvola Perusterveydenhuolto	Neuvola Perusterveydenhuolto Varhaiskasvatus Päiväkerhot	Perusterveydenhuolto Koulu-terveydenhuolto Koulu Ilttis	Perusterveydenhuolto Koulu-terveydenhuolto Koulu Nuorisotyö	Perusterveydenhuolto Toisen asteen koulu Nuorisotyö
	Äiti-lapsi-ryhmät	Seurakunta	Seurakunta	Seurakunta TE-toimisto

<p>Työntekijän huoli lapsen hyvinvoinnista tai tilanteesta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Subjektiivinen huoli lapsesta - Työntekijä luottaa omaan kykyynsä hoitaa tilanne 				
<p>Huoli otetaan varhain puheeksi peruspalveluissa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Henkilökunta määrittelee, mistä ollaan huolissaan, ja ottaa asian puheeksi huoltajan kanssa - Yhteinen huoli puheeksi -malli (työväline) 				
<p>Huoli kasvaa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Työntekijän luottamus omaan osaamiseen heikkenee - Syntyy tarve yhteistyöhön erityisasiantuntijoiden kanssa - Huolen syyn ja vanhempien tilanteen mukaan otetaan yhteyttä erityisasiantuntijoihin 				
<p>Aloitetaan yhteistyö perustason henkilökunta + vanhemmat + erityisasiantuntijat</p>				
0–1-vuotiaat	2–6-vuotiaat	7–12-vuotiaat	13–15-vuotiaat	16–17-vuotiaat
Perheneuvola	Perheneuvola	Koulukuraattori	Koulukuraattori	Koulukuraattori
Perhepalvelut (sosiaalitoimi)	Perhepalvelut (sosiaalitoimi)	Kouluterveydenhoitaja	Kouluterveydenhoitaja	Kouluterveydenhoitaja
Psykiatria	Puheterapeutti	Erityisopetus	Erityisopetus	Erityisopetus
Lastensuojelu	Psykiatria	Perhepalvelut (sosiaalitoimi)	Perhepalvelut (sosiaalitoimi)	Perhepalvelut (sosiaalitoimi)
Poliisi		Psykiatria	Psykiatria	Psykiatria
Erityishuoltopiiri	Lastensuojelu	Lastensuojelu	Lastensuojelu	Lastensuojelu
	Poliisi	Poliisi	Poliisi	Poliisi
	Erityishuoltopiiri	Erityishuoltopiiri	Erityishuoltopiiri	Erityishuoltopiiri
<p>Tilanne normalisoituu tukitoimien ja seurannan avulla</p> <ul style="list-style-type: none"> - ei tarvetta jatkotoimenpiteisiin 		<p>Tilanne ei parane tukitoimista ja seurannasta huolimatta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lasten tai vanhempien hoito - Lastensuojeluilmoitus (asia vireille lastensuojelussa) 		

Seudullisen yhteistyön yhtenä esimerkkinä voidaan mainita ANK-tiimi. Tiimi työskentelee lasten ja vanhempien välisen kiintymyssuhteen ja vuorovaikutuksen vahvistamiseksi. Yhteistyöalueeseen kuuluvat kunnat Kruunupyystä Mustasaareen, ja tiimiin kuuluu sekä terveys- että sosiaalitoimen henkilökuntaa. Seuraavassa on kuvio tiimin prosessikuvauksesta tilanteissa, joissa on huoli lapsen ja vanhemman välisestä kiintymyssuhteesta ja vuorovaikutuksesta.

ORO FÖR ANKNYTNING OCH TIDIGT SAMSPEL PÅ RÅDGIVNINGEN

Måttstocken är din egen oro för barnet/familjen och målet är att oron skall försvinna 31.5 2011

INGEN ORO (65%)	LITEN ORO	DEN GRÅ ZONEN (25 %)	KÄNNBAR ORO (8 %)	STOR ORO (2%)
1	2	3	4	5
Inte alls bekymrad <u>Inte alls bekymrad</u>	En aning bekymrad eller ibland förvånad; stark tilltro till era egna möjligheter	Upprepade gånger bekymrad eller förvånad; god tilltro till de egna möjligheterna Har övervägt behovet av att sätta in mer resurser	Växande bekymmer. Försvagad tilltro till de egna möjligheterna Lilla anknýtningsteamet kopplas in	Stora bekymmer. De egna resurserna börjar ta slut Även det större anknýtningsteamet kopplas in
				Stora och ständiga bekymmer; barnet eller den unga är i farozonen. Svårt att själv finna utvägar. Tilläggsresurser behövs genast och kontrollen måste ökas. En förändring i barnets situation måste fås till stånd genast.

BASSERVICEN FUNGERAR OCH RÄCKER TILL

Familjen får stöd av sitt eget nätverk

Jag följer med och utvecklar barnets uppväxtmiljö i samarbete med familjen och med mina arbetskamrater

TÅTARE RÅDGIVNINGSBESÖK

MIN ORO FORTSÄTTER

- Tätare rdg-besök
Pers. konsulterar:
- läkare
 - psykolog
 - dagis/spec.barn-trädgårds lärare
 - barnskyddsgruppen
 - VCS:s späd-barnsteam
 - hälsovårds-team
 - soc.arb.
 - fysioterapi
 - familjerådgivn.
- Stödet för familjen:**
Föräldrastödsgrupp / Föräldraskap. Framst vägledande samspel

JAG SÖKER SAMARBETE PÅ OLIKA HALL

Personalen: med tillstånd av föräldrarna filmas samspelet, i huvudregel på ett hembesök. Filmen analyseras av lilla teamet + hälsovårdaren. Feedback till familjen

Stödet för familjen:
Nätverksmöte: familjen och övriga aktörer i samma rum → gemensam plan och arbetsfördelning. Skräddarsytt för varje familj

Utvärdering av åtgärder. Ifall oron fortsätter informeras föräldrarna och hälsovårdaren gör en barnskyddsanmälan eller tillsammans med föräldrarna en begäran om barnskyddsutredning

KONTAKT MED BARNSKYDDET

Ansvarat för ärendet övergår till barnskyddet.

Soc.arb. utreder behovet av barnskydd och kan vid behov begära en film om samspelet mellan barn (under 3 år) och föräldrar.

Klient- och nödvändiga planer görs.

Rdg-personalen deltar i det fortsatta arbetet

Oppilashuolto Mustasaaressa

1. Oppilashuolto Mustasaaressa

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, joka tuli voimaan vuonna 2014, tarjoaa mahdollisuuden tarjota oppilaan/huoltajan suostumuksella oppilaalle ja tämän perheelle moniammatillisia palveluja. Oppilashuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilölliseen oppilashuoltoon, ja oppilashuoltoa järjestetään ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko koulua tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämä tarkoittaa, että panostetaan yhteiseen toimintaan, yhteistyöhön kodin kanssa ja koulun turvallisuuteen sekä tuetaan koulun kasvatustoimintaa. Oppilashuolto edistää ja ylläpitää oppilaan hyvää fyysistä ja psyykkistä terveyttä, hyvää oppimista ja sosiaalista hyvinvointia sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluhyvinvoinnista. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.

Kaikilla oppilailla on oikeus maksuttomaan, yksilölliseen oppilashuoltoon. Yksilöllinen oppilashuolto pyrkii edistämään oppilaan terveyttä, oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia sekä ehkäisemään ongelmien syntymistä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain tavoitteena on turvata varhainen tuki sitä tarvitseville. Ongelmiin puututaan ennen kuin ne kasvavat isoiksi, ja tällä tavoin vähennetään myös lastensuojelun toimenpiteiden tarvetta. Lain tarkoituksena on myös turvata oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu.

1.1. Mustasaaren oppilashuollon ohjausryhmä

Oppilashuollon ohjausryhmän tehtävänä on johtaa, kehittää ja arvioida yhteisöllistä ja yksilöllistä oppilashuoltoa Mustasaaressa niin että kunnan kaikki oppilaat saavat samat oppilashuollon palvelut. Ohjausryhmä linjaa oppilashuollon järjestämistä kouluissa. Ohjausryhmä on monialainen, ja se muodostuu muun muassa koulun, sosiaalitoimen ja kouluterveydenhuollon edustajista: vastaava kuraattori (esittelijä), sivistysjohtaja, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen päällikkö, Keskuskoulun rehtori, erityisopettaja, etsivä nuorisotyöntekijä, perhe- ja yksilöhuollon päällikkö, koulupsykologi ja koululääkäri.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto

Jokaisella koululla (sisältäen esiopetusyksikön), on oppilashuoltoryhmä, joka vastaa yhteisöllisestä oppilashuollosta. Lukiossa ryhmää kutsutaan opiskeluhuoltoryhmäksi.

Oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus kouluympäristöön, joka on fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen. Kaikkien, niin oppilaiden kuin henkilökunnankin, on voitava tuntee olonsa turvalliseksi koulussa. Rauhallinen ympäristö edistää kaikkien työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt ovat olemassa siksi, että koulussa olisi viihtyisää ja turvallista. Yhteisöllinen oppilashuolto vastaa myös siitä, että koulu pystyy toimimaan kriisi-, ongelma- ja onnettomuustilanteissa. Kaikki oppilaiden kanssa koulussa työskentelevät tukevat työssään oppilaiden hyvinvointia. Oppilashuolto on kaikkien koulu yhteisön toimijoiden vastuulla.

2.1. Oppilashuoltoryhmä/opiskeluhuoltoryhmä

Kullakin koululla on oma, toimialarajat ylittävä oppilashuoltoryhmä, joka pohtii, miten oppilailla olisi mahdollisimman hyvä olla. Oppilashuoltoryhmä työskentelee ennalta ehkäisevästi. Oppilashuoltoryhmän tärkein tehtävä on luoda oppilaan terveyttä ja hyvinvointia tukeva, myönteinen kouluympäristö. Ryhmässä pohdittavia aiheita ovat esimerkiksi oppilaiden hyvinvointi, terveys, oppiminen, vastuullisuus, kouluympäristö ja turvallisuus. Kaikilla kouluilla on oppilashuoltosuunnitelma, josta näkee, miten oman koulun oppilashuolto on järjestetty. Oppilashuoltoryhmässä ei käsitellä yksittäisen oppilaan asioita.

3. Yksilöllinen oppilashuolto

Jos koulun tai oppilashuollon työntekijä arvioi, että oppilaan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan oppilashuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä oppilashuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, oppilaalle on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskusteluun. Myös muut, jotka ammatillisessa tehtävässään ovat saaneet tietää oppilaan tuen tarpeesta, voivat salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä oppilashuollon psykologiin tai kuraattoriin. Huoltajiin otetaan yhteyttä tarvittaessa.

Yksilölliseen oppilashuoltoon kuuluvat kouluterveydenhuolto, koulupsykologin ja -kuraattorin palvelut sekä monialaisen asiantuntijaryhmän antama tuki.

Yksilöllinen oppilashuolto perustuu vapaaehtoisuuteen.

3.1. Koulukuraattori

Koulukuraattorin tehtävänä on tukea (esi)oppilasta, joka tarvitsee jonkun, jolle puhua kouluvaikeuksista tai kotiin tai vapaa-aikaan liittyvistä asioista. Koulukuraattorilla on vaihtoehtoisuus. Koulukuraattori on koulussa sosiaalityön asiantuntija, joka työskentelee ennalta ehkäisevästi. Koulukuraattori pyrkii toisin sanoen estämään, että ongelmat paisuvat.

Millaisissa tilanteissa koulukuraattori voi auttaa?

- Koulua tai oppimista koskevat vaikeudet
- Vanhempia tai sisaruksia koskevat mietteet
- Kaverisuhteisiin tai ulkopuolisuuteen liittyvät pulmat
- Oman identiteetin pohdinta
- Rakkaushuolet
- Levottomuus, ahdistuneisuus, alakulo ja pelot
- Huoli läheisen alkoholin tai huumeiden käytöstä

Kuraattori voi tarvittaessa tehdä yhteistyötä oppilashuollon muiden toimijoiden kanssa ongelmien ratkaisemiseksi tai ohjata oppilaan edelleen muihin auttaviin tahoihin. Myös huoltaja voi ottaa yhteyttä koulukuraattoriin, jos hänellä on huoli lapsesta.

Myös esiopetuksesta voidaan ottaa yhteyttä kuraattoriin, jos lapsen motivaatio tai kaverit huolettavat tai jos kotona, eskarissa tai vapaa-ajalla on tapahtunut jotain, joka on jäänyt mietityttämään. Yhdessä pohditaan ratkaisuja lapsen parhaaksi. Toisinaan tähän yhteistyöhön osallistuvat myös erityislastentarhanopettaja ja eskarin henkilökuntaa. Koulukuraattorin tärkein työtapa on henkilökohtaiset keskustelut lasten ja huoltajien kanssa. Joissakin tilanteissa kuraattori voi työskennellä koko eskariryhmän kanssa, jotta löydetään lapsen kannalta paras ratkaisu.

3.2. Koulupsykologi

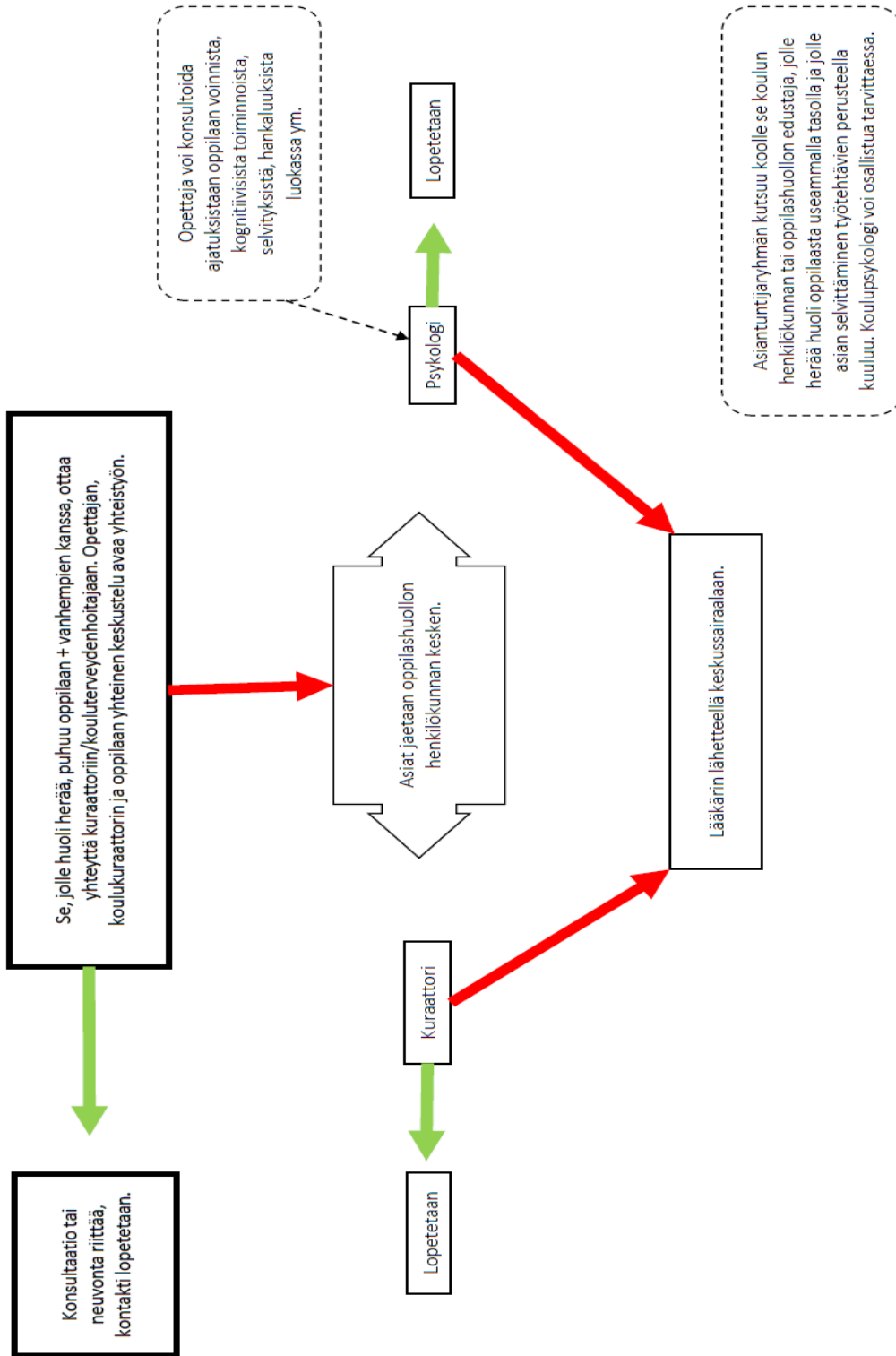
Oppilaat (kuusi vuotta täyttäneet) ja opiskelijat voivat tulla juttelemaan koulupsykologille yksin, kaverin kanssa tai yhdessä huoltajien kanssa, jos asioita on tarpeen selvittää yhdessä. Koulupsykologin puheille voi tulla suoraan käymättä ensin koulukuraattorilla, mutta kuraattorikin voi tarvittaessa ehdottaa tapaamista koulupsykologin kanssa. Huoltaja voi myös ottaa yhteyttä koulupsykologiin jutellakseen lapsen asioista, voinnista, koulutilanteesta ja oppimisesta.

Missä asioissa koulupsykologi voi auttaa?

- Koulupsykologin kanssa voi jutella kaverisuhteista, ulkopuolisuudesta tai pulmista perhesuhteissa
- Koulupsykologilta saa tukea huonoon koulumotivaatioon
- Koulupsykologi auttaa, kun oppilaalle tulee synkkiä jaksoja
- Koulupsykologilta saa apua jännittämisen, huolien ja kiukun käsittelyyn
- Koulupsykologi selvittää esimerkiksi keskittymisvaikeuksia ja opiskelutapoja

Jos tarvitaan testejä ja selvityksiä, voi erityisopettaja, terveydenhoitaja tai kuraattori suositella koulupsykologin tapaamista. Koulupsykologi voi auttaa oppilaan edelleen erikoissairaanhoidon palveluihin. Koulupsykologi kirjoittaa lausuntoja ja voi tehdä ensiarvioinnin erikoissairaanhoidon tarpeesta, mutta lähetteen kirjoittaa aina koululääkäri.

Ohje opettajalle, jolle herää huoli oppilaasta

3.3.Kouluterveydenhoito ja hammashoito

Katso tämä toimintaohjelma.

3.4.Asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi varhaisessa vaiheessa ja etenkin silloin, kun tarvitaan toimialarajat ylittävää yhteistyötä opetushenkilökunnan ja oppilashuoltopalveluja tarjoavan henkilökunnan välillä.

Asiantuntijaryhmän kokoaa se henkilökunnan edustaja, jolla herää huoli oppilaasta. Asiantuntijoiden ja muiden tahojen nimeäminen ryhmään edellyttää kirjallista suostumusta (lomake). Oppilaan/huoltajan suostumus voidaan myös pyytää ensin suullisesti ja vahvistaa kirjallisesti asiantuntijaryhmän ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Oppilaan arkea tuntevan luokanopettajan on hyvä osallistua ryhmään. Tähän on luonnollisesti saatava oppilaan/huoltajan suostumus.

Monialaisen asiantuntijaryhmän tehtävänä on selvittää oppilaan ja mahdollisesti huoltajien tuen tarve sekä tukea oppimisedellytyksiä. Asiantuntijaryhmä ei tee päätöksiä, vaan se kokoontuu miettimään ja selvittämään ratkaisuja ja ohjaa oppilaan eteenpäin.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoittamassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ei käsitellä tehtäviä, jotka koskevat opettajien tai muun henkilökunnan ohjausta, koulun työrauhaongelmia, kurinpitotoimien arviointia tai erityisen tuen päätöksiin liittyvää konsultointia, sillä nämä tehtävät kuuluvat opetuksen järjestämiseen.

Tällaisten tehtävien käsittelemistä varten ei sen vuoksi perusteta oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa tarkoitettuja monialaisia asiantuntijaryhmiä. Rehtorin tehtäviin voi hänen asemansa vuoksi kuulua, että rehtorin täytyy myöhemmässä vaiheessa tehdä hallinnollisia päätöksiä, jotka koskevat samaa oppilasta/opiskelijaa, esimerkiksi erityisen tuen päätöksiä tai päätöksiä kurinpitotoimista.

Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka dokumentoi prosessin ja varmistaa, että asia etenee. Tämä tehtävä ei kuulu automaattisesti millekään ammattiryhmälle.

Myös oppilaan/huoltajan kieltäytyminen avusta dokumentoidaan.

Jos oppilaasta on huoli, hänen asioitaan voidaan kokoontua pohtimaan myös muissa kuin asiantuntijaryhmän kokoontumisissa. Kaikkia asioita varten ei tarvitse nimetä asiantuntijaryhmää.

Utdrag ur Vörå kommuns läroplan, specifikt elevvårdsplanen.

Elevvården och främjandet av tryggheten och säkerheten

Elevvård

Målet för elevvården är att skapa en sund och trygg inlärnings- och uppväxtmiljö där eleven stöds även i frågor som rör annat än inläring. Inom elevvården samarbetar hälsovårdare, kurator, psykolog, skolläkare och socialarbetare och andra sakkunniga med skolan och hemmet för att stöda elevens fysiska och psykiska utveckling som helhet. Till elevvården hör också information och förebyggande åtgärder så som vänelevarsarbete och utvecklande av sociala färdigheter.

Elevvården hör till alla som arbetar i skolan samt till de myndigheter som ansvarar för elevvårdstjänster. Elevvården genomförs i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Elevvård innebär både kollektivt och individuellt stöd.

Det kollektiva stödet

Det kollektiva stödet omfattar en organisering av skolvardagen så att eleverna känner sig trygga, har arbetsro och möjligheter till inläring enligt sina förutsättningar. För att garantera eleverna en så god studiemiljö som möjligt är skolan skyldig att upprätthålla ordningsregler, kustodiering och ändamålsenliga gruppindelningar

Inom det kollektiva stödet görs förebyggande arbete i form av systematiskt genomförande av olika program som stöder den sociala färdigheten hos eleverna och motverkar utslagning och mobbning. I årskurserna 7-9 arbetar väneleverna aktivt för att minska mobbning och stöda ensamma elever samt underlätta stadiövergången till åk 7. I årskurserna 1-6 kan även kamratstödjarteam fungera som även aktivt stöder elever som är ensamma och uppmärksammar eventuell mobbning.

Det kollektiva stödet bygger på samarbete med eleverna och deras reella möjligheter att påverka det förebyggande arbetet.

Eleverna ges inom det kollektiva stödet handledning av lärare för att förbättra den sociala gemenskapen och för att skapa ett öppet och tolerant arbetsklimat i klassrummet. Vid eventuella svårigheter kan elevhandledare, kurator och/eller rektor/föreståndare diskutera med elevgruppen.

Det individuella

Handledning av lärare, speciallärare, kurator eller studiehandedare för att stöda elevens skolgång och utveckling är en del av det individuella stödet. Läraren/klassföreståndaren

kontaktar vårdnadshavare som en del av det individuella stödet. Ärendet förs sedan vidare till elevvårdsteamet.

Ett elevvårdsteam finns på varje skola. Teamet ansvarar för planering, genomförande och utveckling av elevvårdsarbetet på respektive skola. I teamet ingår rektor/föreståndare, speciallärare, berörda lärare, skolhälsovårdare, skolkurator, psykolog, socialarbetare samt vid behov andra sakkunniga. Möten hålls minst 2 ggr/termin i de minsta skolorna och varje vecka i åk 7-9.

För att ett tidigt ingripande skall vara möjligt kan elevvårdsmöten hållas trots att alla ovan nämnda inte har möjlighet att delta. Rektorn/föreståndaren ansvarar för ordnandet av elevvårdsmöten.

Samarbete med sakkunniga så som barn- och ungdomspsykiatriska..

Främjandet av trygghet och säkerhet

Eleven har rätt till en trygg studiemiljö. Till en trygg studiemiljö hör fysisk, psykisk och social trygghet och säkerhet.

För hinderfritt studerande och för trygghet och välbefinnande i skolgemenskapen ska det finnas ordningsregler eller ordningsbestämmelser som tillämpas i skolan, med vilka den interna ordningen främjas. Att förebygga och ingripa i våld, mobbning och trakasserier hör till alla som arbetar i skolan. För att tillgodose tryggheten och säkerheten i skolan har kommunen därför utarbetat en handlingsplan för att skydda eleverna mot våld och mobbning och trakasserier. Planen verkställs, genomförs och övervakas inom ramen för den grundläggande utbildningen.

Främjandet av tryggheten och säkerheten i skolan omfattar även säkerhetsfaktorer som ansluter sig till skoltransporterna, förebyggandet av olycksfall och datasekretess. Kommunens skolor har anvisningar i anslutning till trygghet och säkerhet. För att åstadkomma ett tryggt och sunt skolsamfund följer utbildningsanordnaren i samarbete med skolhälsovården och andra behövliga myndigheter upp och utvärderar att anvisningarna genomförs. Därmed stöds ett ändamålsenligt handlande i situationer som äventyrar tryggheten och säkerheten.

Behandling av personuppgifter, sekretess och utlämnande av uppgifter

Utgångspunkten för behandlingen av personuppgifter är ett förtroendefullt samarbete med eleven och vårdnadshavaren.

När ett ärende som gäller enskild elev behandlas inom elevvårdsarbetet får endast de som deltar i elevens undervisning och anordnar elevvård och till vars uppgifter behandlingen av elevens ärende omedelbart hör delta i behandlingen. Beslutet om vilka som deltar i behandlingen av ett ärende fattas separat för varje enskilt ärende och beroende på vad saken gäller. Med skriftligt samtycke av elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare

eller så som särskilt bestäms i lag får också andra delta som behövs för behandlingen av elevs ärende.

Ett elevvårdsärende kan initieras av en elev, en förälder, någon i personalen eller övriga som känner sig oroliga för en elevs välmående. När ett ärende behandlas i elevvårdsteamet görs en anteckning om vem som inlett ärendet, vad frågan gäller, beslut om fortsatta åtgärder med motivering, vem som deltagit i behandlingen av ärendet och vilka uppgifter om eleven som lämnats och till vem de lämnats i det protokoll som förs. Samtliga elevvårdsärenden registreras i det av kommunen uppgjorda registret.

Många av de uppgifter som behandlas inom elevvården berör eleven och hans eller hennes familj och som egentligen är sekretessbelagda. Med sekretess avses att en handling ska hållas hemlig och att en uppgift inte får utlämnas muntligt, tystnadsplikt, och att sekretessbelagd uppgift inte får användas till egen fördel eller till skada för andra. All personal är skyldig att följa sekretessbestämmelserna.

De som deltar i elevvårdsarbetet har, utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av varandra få och till varandra samt till elevens lärare och den myndighet som ansvarar för undervisningen ge ut information som är nödvändig för att anordna ändamålsenlig undervisning för eleven. Med specifikt skriftligt samtycke av vårdnadshavaren kan sekretessbelagda uppgifter även begäras från andra håll då det är nödvändigt för att anordna undervisningen.

Elevvården och främjandet av tryggheten och säkerheten

Varje lärare ansvarar för att arbetsmiljön under lektionen är lugn, trygg och säker för alla. Om en elev stör arbetsron eller riskerar säkerheten för sig själv eller andra ingriper läraren omedelbart. Om tillsägelse inte räcker för att åtgärda situationen kan eleven utvisas ur klassrummet för delar eller resten av lektionen. En utvisning följs alltid av ett samtal med läraren. Av liknande orsaker kan en elev bli utvisad från en skoltillställning.

För att förebygga disciplinära problem har skolan ordningsregler som är uppgjorda i samarbete med elever o vårdnadshavare. Eleverna informeras om ordningsreglerna och syftet med dessa

Problem med den fysiska hälsan

Skolhälsovårdaren gör den inledande undersökningen och kontaktar vid behov skolläkare. Skolhälsovårdaren kan även remittera vidare inom sjukvården.

1. Svårigheter i anslutning till elevens utveckling och mentala hälsa
Elevvårdens uppgift är skapa en sund och trygg inlärnings- och uppväxtmiljö och värna om den mentala hälsan samt förebygga utslagning. Inom elevvården skall man vid behov ingripa i problem som rör elevens utveckling och mentala hälsa.

Skolkuratoren har en viktig uppgift när det gäller elevens välbefinnande och kontaktas i första hand. Skolkuratoren diskuterar med eleven och vid behov kontaktas hemmet. Skolpsykologen kopplas in vid behov av ytterligare stödåtgärder. Barn- och ungdomspsykiatriska polikliniken, stödpersoner från barn och ungdomspsykiatriska enheter eller de sociala myndigheterna kan kontaktas vid behov av ytterligare stöd.

2. Stöd vid olika svårigheter i elevens livssituation t.ex. vid olika kriser så som dödsfall, skilsmässa och vid misstanke om familjevåld, rusproblem eller mentala problem i familjen

När en elev drabbas av dylika svårigheter kontaktas skolkurator, hälsovård, sociala myndigheter eller psykolog. En mera exakt krisplan finns att tillgå.

3. Förebyggande och uppföljning av frånvaro samt meddelande om olovlig frånvaro
All frånvaro samt dess orsak antecknas av läraren och följs upp av klassläraren/klassföreståndaren. Om frånvaron är olovlig kontaktas vårdnadshavaren av klassläraren/klassföreståndaren och eleven ges efter utredning ett straff. Ärendet behandlas av elevvårdsteamet och eleven samt vårdnadshavaren erbjuds stöd. Socialarbetaren kopplas in om den olovliga frånvaron fortsätter. Vårdnadshavaren informeras regelbundet om antalet timmar eleven varit frånvarande från undervisningen.

Rutiner för sjukanmälan: en minderårig elev ska sjukanmälas av vårdnadshavare till skolans kansli eller till läraren/klassföreståndaren. Sjukanmälan ska helst ske under början av skoldagen. En sjukanmälan kan också ske via Wilma. Klassföreståndaren kan vid behov kontrollera en sjukanmälan riktighet med vårdnadshavaren.

4. Förebyggande av rökning och rusmedel samt ingripande när sådant förekommer
Skolan förebygger användandet av olika rusmedel genom att stärka självkänslan hos eleverna. Information om skadeverkningar ges mångsidigt i olika läroämnen. Dessutom ordnas temadagar där samarbetspartners från friskvården samt hälso- och sjukvården deltar. I samband med temadagarna kan man ordna föräldramöten med samma tema ordnas.

Om en elev under skoldagen eller en av skolan ordnad tillställning innehar eller använder tobak under straffas eleven med kvarsittning. Vårdnadshavaren meddelas alltid och en grundlig diskussion förs med eleven. Om en elev innehar eller använder rusmedel under skoldagen eller en av skolan ordnad tillställning meddelas hemmet genast och eleven avvisas från tillställningen samt straffas på samma sätt som vid användning av tobak. Om en elev använder rusmedel under skoldagen meddelas vårdnadshavaren genast och ombuds hämta eleven. Ärendet behandlas av elevvårdsteamet i samråd med socialarbetaren.